የሰ/መ/ቁ. 60691

ሐምሌ 12 ቀን 2003 ዓ.ም

ዳኞች፡- ሐጎስ ወልዱ

አልማው ወሌ

ዓሊ መሐመድ

ነጋ ዱፍሳ

አዳነ ንጉሤ

አመልካች፡- ወ/ሮ ገዛችን ገብሩ - ከጠበቃቸው ከአቶ ተክለ አብ ስዩም ጋር ቀረቡ፡፡

ተጠሪ፡- ወ/ሮ ዓለምነሽ በየነ - አልቀረቡም፡፡

መዝገቡን መርምረን የሚከተለውን ፍርድ ተሰጥቷል፡፡

ፍ ር ድ

ለዚህ ሰበር ክርክር መነሻ የሆነው ክስ የተጀመረው በሥር የፌ/የመ/ደ/ፍ/ቤት ሲሆን የአሁኗ የሰበር ተጠሪ ከሳሽ አመልካች ደግሞ 2ኛ ተከሳሽ ነበሩ፡፡ የክሱ ፍሬ ቃልም ከሟች አቶ ፀጋዬ ተክለሃይማኖት ጋር ከ1991 ዓ.ም ጀምሮ እንደ ባልና ሚስት አብረን ለአምስት ዓመታት ስንኖር ህፃን ገሊላ ፀጋዬ የተባለችውን ልጅ የወለድን ሲሆን በጋራ ከሟች ጋር የነበረንን ኮድ 3.03110 የሆነውን የጭነት መኪና የሟች ሚስት ነኝ የሚሉት 2ኛ ተከሳሽ ይዘው ስለሚገኙ ድርሻዬን እንዲያካፍሉኝ ይወሰንልኝ የሚል ነው፡፡

የሥር 2ኛ ተከሣሽም /ያሁኗ አመልካች/ በክሱ በሰጡት መልስ ከሳሽ ከሟች ጋር እንኳን ለአምስት ዓመታት ቀርቶ ለወራት እንኳን እንደ ባልና ሚስት አልኖሩም፡፡ ከሳሽ ለመካፈል የጠየቁትን መኪና እኔና ባለቤቴ የነበረንን ኮድ 3.50133 የሆነውን አይሱዙ መኪና ሸጠን የገዛነው በመሆኑ ከሳሽን የሚመለከት አይሆንም በማለት ተከራክረዋል፡፡

የሥር የፌ/የመ/ደ/ፍ/ቤትም ከሳሽ በማስረጃነት ያቀረቡትን በመ/ቁ 20488 ሰኔ 09 ቀን 2000 ዓ/ም የተሰጠውን ውሳኔ ከመረመረ በኋላ በዚህ በማስረጃነት በቀረበው ውሳኔ ከሳሽ ከ1991 ዓ.ም እስከ 1996 ዓ.ም ድረስ ከሳሽና ሟች ፀጋዬ ተክለሀይማኖት በተከራዩት ቤት እንደ ባልና ሚስት ሲኖሩ እንደነበር ሆኖም ግን ጋብቻ ይፈጽሙ አይፈጽሙ እንደማያውቁ ምስክሮች ያስረዱ ስለሆነና ከሳሽ የጋራ ሀብት ነው በሚል የጠየቁት ኮድ 3.03110 የሆነው መኪና የተገዛው ጥቅምት 21 ቀን 1993 ዓ/ም መሆኑን የአዲስ አበባ ከተማ ትራንስፖርት ቅርንጫፍ ጽ/ቤት በማረጋገጡ መኪናው ከሳሽና ሟች እንደ ባልና ሚስት አብረው በነበሩበት ጊዜ የተገዛ ነው በማለት በመኪናው ከሳሽ እና 2ቱም የሥር ተከሳሾች እያንዳንዳቸው 1/3ኛ ድርሻ አላቸው ብሏል፡፡

በዚህ በፌ/የመ/ደ/ፍ/ቤት ውሳኔ ቅር በመሰኘት የሥር 2ኛ ተከሳሽ ይግባኝ ለሥር ከፍተኛ ፍ/ቤት ቢያቀርቡም ከፍተኛው ፍ/ቤትም በፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 337 መሠረት መልስ ሰጪዋን መጥራት ሳያስፈልግ የይግባኙን መዝገብ በመዝጋት ይግባኝ ባይዋን አሰናብቷል፡፡

የሰበር አቤቱታም የቀረበው በዚሁ በሥር ፍ/ቤቶች ውሳኔ ላይ ሲሆን በዋናነት አመልካች ያቀረቡት ቅሬታም ተጠሪዋ ክርክር ባስነሳው መኪና መብት ሳይኖራቸው የአመልካች ድርሻ ከመኪናው 1/3 ብቻ እንዲሆን መወሰኑ ያለአግባብ ነው የሚል ነው፡፡

ተጠሪዋ በበኩላቸው በሰጡት መልስ ከሟች ፀጋዬ ተክለሃይማኖት ጋር እንደ ባልና ሚስት በኖሩበት ወቅት አከራካሪው መኪና የተገዛ መሆኑን በማስረጃ የተረጋገጠ በመሆኑ አመልካች ባቀረቡት ክርክር ተጠሪዋ ከመኪናው መብት የላቸውም ሲሉ የተከራከሩት የህግ መሠረት የለውም ብለዋል፡፡

የግራ ቀኙ ክርክር ከዚህ በላይ የተገለፀ ሲሆን እኛም ተጠሪዋና ሟች ፀጋዬ ተክለሃይማኖት እንደ ባልና ሚስት ኖረዋል? ወይስ አልኖሩም? የሚለው ጭብጥ በሥር ፍ/ቤት በአግባቡ ተረጋግጧል? ወይስ አልተረጋገጠም የሚለውን ነጥብ ይዘን ክርክሩን እንደሚከተለው መርምረናል፡፡

በሥር የፌ/የመ/ደ/ፍ/ቤት የአሁኗ የሰበር ተጠሪ ከሟች ፀጋዬ ተክለሃይማኖት ጋር እንደ ባልና ሚስት ሲኖሩ እንደነበር በመግለጽ የጋራ ሀብት ነው የሚሉት የጭነት መኪና ድርሻቸው እንዲሰጥ ሲጠይቁ አመልካች ባቀረቡት መልስ ካነሷቸው ነጥቦች አንዱና ዋናው ከሳሽ /ያሁን ተጠሪ/ ከሟች ጋር እንደ ባልና ሚስት አልኖሩም ሲሉ ተከራክረዋል፡፡ በዚህ መልኩ ክርክር እስከቀረበ ድረስ ጉዳዩን በመጀመሪያ ደረጃ የተቀበለው የሥር የመ/ደ/ፍ/ቤትም ሁለቱ ተከራካሪ ወገኖች የተለያዩበትን ጭብጥ በመያዝ የግራ ቀኙን ተከራካሪዎች ማስረጃ ሰምቶ ውሳኔ መስጠት ሲገባው በመቃወም አመልካች /የአሁኗ አመልካች/ እና በመቃወም ተጠሪ /ያሁኗ ተጠሪ/ በመዝገብ ቁጥር 20488 የአሁኗ ተጠሪ የሟች ፀጋዬ ተክለሃይማኖት ሚስት ናቸው ተብሎ በ11/10/96 ዓ.ም የተሰጠ ውሳኔ እንዲሰረዝ ክርክር ባቀረቡበት ወቅት የቀረቡት ምስክሮች የአሁኗ ተጠሪና ሟች እንደ ባልና ሚስት ሲኖሩ እንደነበር አረጋግጠዋል በማለት በመ/ቁ 20488 ለተያዘው ጉዳይ ውሳኔ ለማሰጠት የቀረቡትን ማስረጃዎች በዚህ መዝገብ /60691/ በተያዘው ጉዳይ አግባብነት እንዳላቸው በመቁጠር ፍ/ቤቱ የምስክሮቹን ቃል ለውሣኔው መሠት ማድረጉ ተገቢ ሆኖ አላገኘነውም፡፡ ይኸውም በመ/ቁ 20488 የክርክሩ ጭብጥ የአሁኗ ተጠሪ የሟች ፀጋዬ ተክለሃይማኖት ሚስት ናቸው ወይስ አይደሉም የሚለው ከተረጋገጠ በኋላ ሚስት አለመሆናቸው ተረጋግጦ በ11/10/96 ዓ/ም በዋለው ችሎት ተጠሪዋ ሚስት ናቸው ተብሎ የተሰጠ ውሣኔ እንዲሰረዝ የተደረገበት ሲሆን በዚህ መዝገብ በተያዘው ጉዳይ ግን ክሱ የቀረበው ከሟች ጋር እንደ ባልና ሚስት በመኖራችን የጋራ ሀብት የሆነው መኪና ተካፍሎ ድርሻ ይሰጠኝ በሚል ነው፡፡

ስለሆነም የሥር ፍ/ቤቶች ተጠሪዋ ላቀረቡት ክስ አግባብነት የሌለውን በመ/ቁ 20488 የተሰጠውን የምስክርነት ቃል መሠረት በማድረግ በተጠሪና በሟች ፀጋዬ ተክለሃይማኖት መካከል እንደ ባልና ሚስት የመኖር ሁኔታ መኖር አለመኖሩን በተሻሻለው የፌዴራል የቤተሰብ ሕግ አዋጅ ቁጥር 213/1992 መሠረት ተገቢውን ማጣሪያ ሳያደርጉ ተጠሪዋ ከመኪናው 1/3ኛውን ድርሻ ያግኙ ሲሉ የወሰኑት መሠረታዊ የሆነ የህግ ስህተት ያለበት ነው፡

ው ሳ ኔ

1. የሥር የፌ/የመ/ደ/ፍ/ቤት በመ/ቁ 68308 በቀን 22/8/2002 ዓ/ም በዋለው ችሎት የሰጠው ፍርድ በፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 348/1/ መሠረት ተሽሯል፡፡
2. የሥር የፌ/ከ/ፍ/ቤት በመ/ቁ 95917 በቀን 29/10/2002 ዓ/ም በዋለው ችሎት የሰጠው ትዕዛዝ በፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 348/1/ መሠረት ተሽሯል፡፡
3. በተጠሪዋና በሟች ፀጋዬ ተክለሃይማኖት መካከል እንደ ባልና ሚስት የመኖር ሁኔታ የነበረ መሆኑንና አለመሆኑን የግራ ቀኙን ማስረጃዎች የሥር የፌ/መ/ደ/ፍ/ቤት ከሰማ በኋላ ለቀረበው የጋራ ሀብት ክፍፍል ጥያቄ በተሻሻለው የፌ/የቤተሰብ ሕግ መሠረት ተገቢውን እንዲወስን ክርክሩን በፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 343/1/ መሠረት መልሰናል፡፡
4. የዚህን ፍ/ቤት ወጪና ኪሣራ አመልካችና ተጠሪ የየራሳቸውን ይቻሉ ብለናል፡፡

መዝገቡን ዘግተናል፡፡ ወደ መዝገብ ቤት ይመለስ፡፡

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት፡፡

ቤ/መ